

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

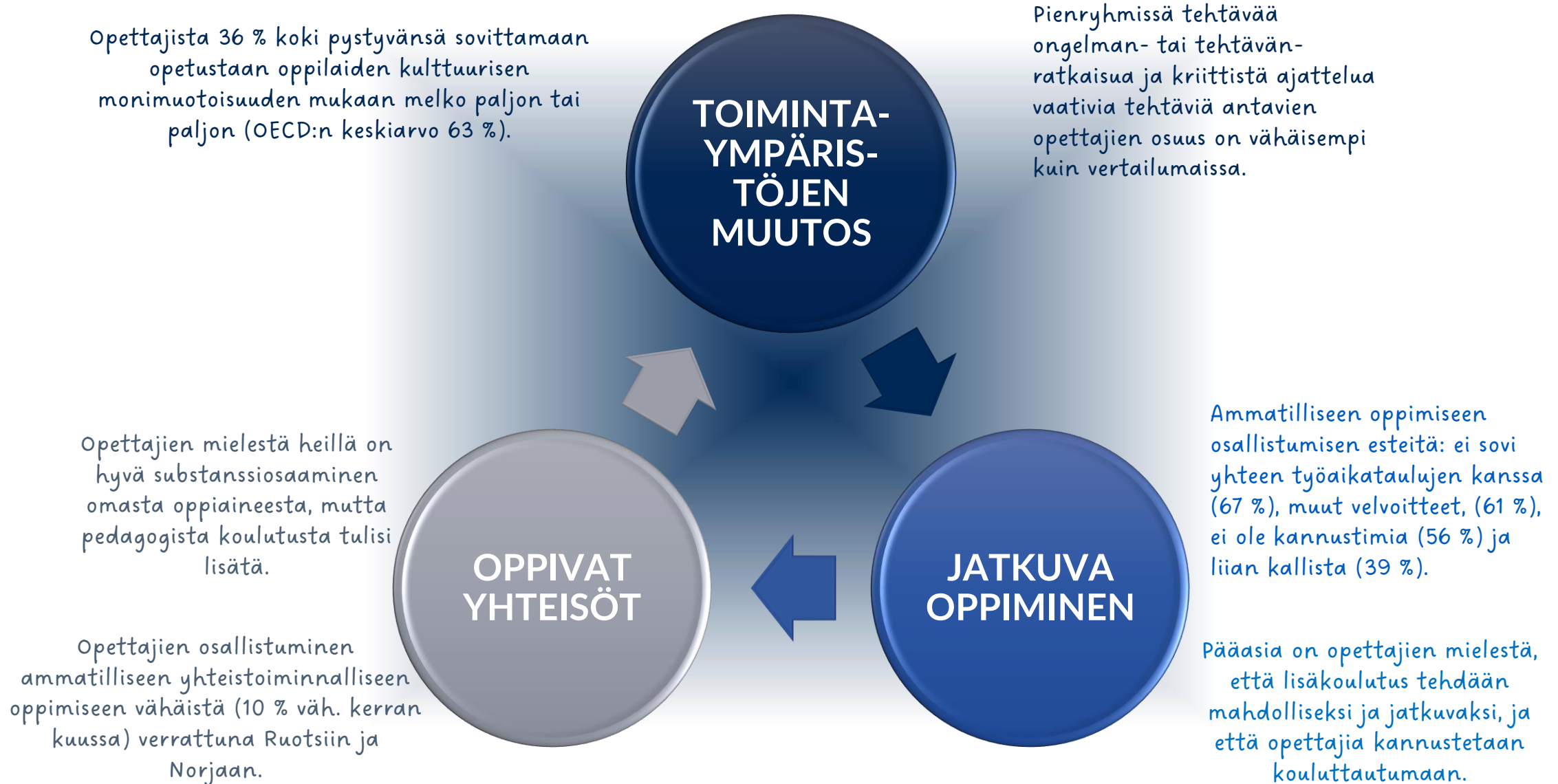
Näkökulmia TALIS-raportin tuloksiin

Mirja Tarnanen

Opettajankoulutuslaitos

mirja.tarnanen@jyu.fi

Erilaistuva perusopetus – erilaistuva opettajuus?

Väestön kehitys
Teknologian kiihtyvä kehitys ja työn murros
Demokratian ja osallisuuden kriisi
Ekologinen ja taloudellinen kestävyyskriisi
Mielenterveyden ja hyvinvoinnin haasteet
Sosiaalinen polarisaatio sekä koheesion ja
luottamuksen heikkeneminen
Arvojen ja merkitysten pirstaloituminen

Opettajankoulutus
Jatkuva oppiminen
Opettajan
osaaminen

- Kunnissa riittävän opetustarjonnan turvaaminen ja tavat järjestää perusopetusta (Kalalahti ym., 2025)
- Isoissa kaupungeissa oppilaiden monimuotoisten tarpeiden kohtaaminen ja koulujen asuinalueiden mukaisen eriytymisen kielteisten seurausten ehkäiseminen (Kosunen & Bernelius, 2024).
- Kuntien välinen vaihtelu esim. opetuksen, kielivalintojen ja vuosiviikkotuntien määrissä (Varjo & Kalalahti, 2021)
- Opetustoimen henkilöstön saatavuus ja kelpoisuus vaihtelevat alueellisesti ja kielittäin

Monipuolinen pedagoginen osaaminen

- Digipedagogiikka
- Kulttuuri- ja kielitietoinen pedagogiikka
- Eriyttäminen, data-analytiikka ja oppimisen seuraaminen
- Opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen ohjaaminen
- Verkostot ja yhteisöllinen (ammatillinen) oppiminen
- Työehdot, työnkuvat, opettajakelpoisuudet

Joustavuus
Luovuus
Kehittävät
kokeilut

Kun demografiset muutokset, monimuotoistuminen ja teknologian hyödyntäminen muokkaavat koulutuksen rakenteita ja kun kaupunkien segregaatiokehitys sekä pienten kuntien pitkät etäisyydet lisäävät oppimisympäristöjen erilaisuutta, myös koulunkäynnin tavat ja opettajuuden merkitys muuttuvat.

Millaista osaamista ja millaisia rakenteita yhteisöiltä tulevaisuuden opettajuus edellyttää?

Ammatillinen kehittyminen, työssä oppiminen, jatkuva oppiminen

- Voidaan kuvata kolmen erillisen vaiheen etenemisprosessina (Livingston & Flores, 2017):
 - 1) opettajana kehittyminen perustutkintokoulutuksen aikana ja ammatillisen identiteetin rakentuminen
 - 2) siirtyminen opiskelijasta nuoreksi opettajaksi perehdytysvaiheen aikana (induktiovaihe)
 - 3) työssäoppiminen koko uran ajan, painottaen ammatillista kehittymistä ja oppimista suhteessa opetuksen kehittämiseen, yhteistyöhön ja kouluyhteisön käytäntöihin.
- Ymmärretään opettajien ammatillisen oppimisen prosessiksi, joka alkaa opettajan perustutkintokoulutuksesta ja joka jatkuu koko opettajan ammatillisen elämän ajan ja johon vaikuttavat
 - opettajan henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten motivaatio, reflektiokyky ja aiemmat kokemukset
 - opetuksen sisältö ja sen muutos ajassa, kuten yhteiskunnalliset ja OPS-muutokset ja opetusmenetelmät
 - pedagogiset lähestymistavat, joita opettaja oppii, kokeilee ja muokkaa työuransa aikana(esim. Sancar ym., 2021; Toikka ym., tulossa)

Oppivassa yhteisössä opitaan, tehdään yhteistyötä ja voidaan paremmin

- Oppiva yhteisö rakentuu koulun arjessa ennen kaikkea yhteisten tavoitteiden ja toiminnan, dialogin ja jaetun vastuun kautta. Se ei synny yksittäisistä kehittämistoimista, vaan arjen käytännöistä. Oppiva yhteisö voi syntyä silloin, kun koulun toimintakulttuuri tukee avoimuutta, luottamusta ja jatkuvaa reflektiota. (Hargreaves & Fullan, 2012; Toikka, 2024.)
- Yhteisöllinen kehittäminen ja johtaminen luovat rakenteet ja edellytykset oppivalle yhteisölle. Opettajat eivät toimi yksin, vaan rakentavat ratkaisuja yhdessä, pohtivat omia tapojaan tehdä työtään ja oppivat toisiltaan. (Stoll ym., 2006; Senge ym., 2012; Oppi & Eisenschmidt, 2022.)
- Oppimisyhteisöt tunnetaan myös kyvystään kehittää opettajien osaamista, opetuksen laatua ja opetusmenetelmiä sekä parantaa oppilaiden oppimistuloksia tukemalla systemaattista ja rakenteistettua yhteistyötä opettajien välillä. (Hairon & Tan, 2017; Brennan & Gorman, 2023.)

"Sopivaa ammatillisten oppimisen toimintaa ei ole ollut tarjolla 38 prosentin mielestä ja hieman yli neljännes opettajista koki, että työnantajan tuki ammatilliselle oppimiselle puuttuu."

Tukeva, suuntaava ja jaettu johtajuus, yhteinen visio, yhteistyö, dialogi, kollektiivinen reflektio sekä myönteinen työilmapiiri vahvistavat yhteisön toimintaa

Koulun toimintakulttuuri muuttuu kohti jaettua vastuuta ja jatkuvaa oppimista silloin, kun **kehittämisestä tulee osa arkea eikä se ole erillinen projekti**. Tämä edellyttää rakenteita, jotka tukevat yhteistyötä, avoimuutta ja yhteistä päätöksentekoa. Muutos näkyy esimerkiksi siinä, että opettajat suunnittelevat opetusta yhdessä, analysoivat oppimista yhteisöllisesti ja rakentavat yhteisiä käytäntöjä. Tällainen kulttuuri syntyy vähitellen, kun kouluyhteisöissä vahvistetaan luottamusta, jaettua ja uutta luovaa asiantuntijuutta ja yhteistä suuntaa.